

وزارت معارف

معینیت نصاب تعلیمی، تربیہ معلم

و مرکز ساینس

ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی

و تألیف کتب درسی

تعلیم و تربیہ اسلامی

مذہب جعفری

صنف چہارم

سال چاپ: ۱۳۸۹ هـ. ش.

کتابهای درسی متعلق به وزارت معارف بوده
خرید و فروش آن در بازار جداً ممنوع است.
با متخلفین برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

ISBN 978-9936-25-171-7

9 789936 251717 >

وزارت معارف

معینیت نصاب تعلیمی تربیة معلم
و مرکز ساینس
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

آموزش قرآن کریم و تعلیم و تربیة اسلامی

مذهب جعفری

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۸۹ هـ. ش.

الف

نویسندگان: محمد عزیز بختیاری، سید عبدالوهاب رحمانی، یار محمد باقری و

دین محمد جاوید

کمیته تدقیق: اعضای علمی وزارت معارف:

محمد عزیز بختیاری، محمد باقر جعفری، سید عبدالوهاب رحمانی، یار محمد باقری، سید محمد حسین فرهنگ.

اعضای سایر ارگانها:

۱. سید حسین عالمی بلخی عضو کمیسیون عدلی و قضایی ولسی جرگه؛
۲. نعمت الله غفاری عضو کمیسیون امور دینی، معارف و تحصیلات عالی ولسی جرگه؛
۳. مولوی عبدالعزیز عضو کمیسیون امور دینی، فرهنگی، معارف و تحصیلات عالی ولسی جرگه؛
۴. قاضی نذیر احمد حنفی معاون کمیسیون تقنین ولسی جرگه؛
۵. سید عبداللطیف سجادی عضو شورای علمای شیعه؛
۶. مولوی عین النعیم عضو شورای علمای سرتاسری؛
۷. مولوی عنایت الله بلیغ عضو شورای علمای سرتاسری.

فهرست مطالب

مضمون آموزش قرآن کریم

آموزش قرآن کریم ۱-۱۱

مضمون تعلیم و تربیه اسلامی

فصل اول: عقاید ۱۲-۲۷

فصل دوم: احکام ۲۸-۴۳

فصل سوم: آداب و اخلاق ۴۴-۵۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

پیام وزیر معارف

استادان، معلمان و شاگردان عزیز!

تعلیم و تربیه اساس انکشاف و توسعه هر کشور را تشکیل می دهد، نصاب تعلیمی یکی از عناصر مهم تعلیم و تربیه می باشد که مطابق انکشافات علمی و نیازمندی های معاصر جامعه وضع می گردد، واضح است که انکشافات علمی و نیازمندی های جامعه همواره در حال تطوّر می باشد؛ بناء لازم است نصاب تعلیمی نیز به صورت علمی و دقیق انکشاف نماید. البته نباید نصاب تعلیمی تابع تغییرات سیاسی، نظریات و تمایلات اشخاص گردد.

کتبی که امروز در دسترس شما قرار دارد بنا بر همین مشخصات تهیه و ترتیب گردیده است، موضوعات علمی مفید در آن اضافه شده است، فعال نگه داشتن شاگردان در عملیه تدریس جزء پلان تدریس گردیده است.

امیدوارم تدریس این کتاب با استفاده از روش های آموزش فعال مطابق رهنمود ها و پلان تعلیمی تعیین شده صورت گیرد، و اولیای شاگردان نیز در تعلیم و تربیه با کیفیت دختران و پسران خود همکاری متداوم نمایند، تا اهداف و آروزهای نظام معارف بر آورده گردیده، نتایج و دست آوردهای خوبی برای شاگردان و کشور ما داشته باشد.

من باور دارم که استادان و معلمان گرانقدر ما در تطبیق مؤثر نصاب تعلیمی رسالت و مسؤولیت بزرگ دارند.

وزارت معارف همواره تلاش می نماید تا نصاب تعلیمی معارف مطابق اساسات دین مبین اسلام، حس وطن دوستی و معیار های علمی با در نظر داشت نیازمندی های مبرم جامعه ما انکشاف نماید.

در این عرصه از تمام شخصیت های علمی و دانشمندان تعلیم و تربیه کشور و اولیای محترم شاگردان تمنا دارم، تا با ارائه نظریات و پیشنهادات سالم و مفید خویش مؤلفان ما را در بهبود بیشتر تألیف کتب درسی یاری نمایند.

از همه دانشمندانی که در تهیه و ترتیب این کتاب سهم گرفته اند، و از مؤسسات محترم ملی و بین المللی و سایر کشور های دوست که در تهیه و تدوین نصاب تعلیمی جدید و طبع و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند صمیمانه اظهار امتنان و قدردانی می نمایم.

و من الله التوفیق

فاروق «وردک»

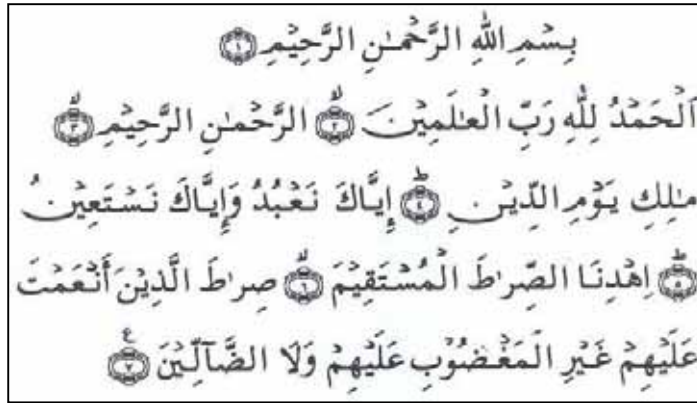
وزیر معارف جمهوری اسلامی افغانستان

قرآن کریم

درس اول

مراجعة سورة فاتحه (حفظ وتلاوت وتجوید)

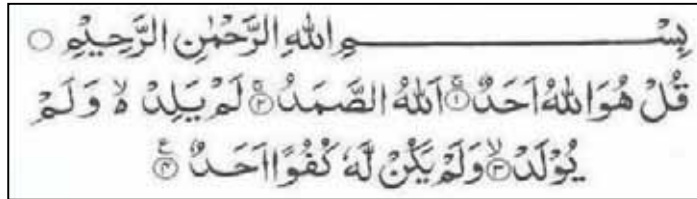
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

درس دوم

مراجعة سورة اخلاص (حفظ وتلاوت باتجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

مراجعة سورة فلق (حفظ وتلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

مراجعة سورة ناس (حفظ وتلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْغَيْثَةِ وَالنَّاسِ ۝

بخش تلاوت (۱)

سورة علق از آیت ۱-۵ (تلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اقْرَأْ يَا سُوْرِيكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝
اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝

درس ششم: سورة علق از ایت ۶-۱۲

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ۚ
إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۗ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَبْنِي ۙ
عِبْدًا إِذْ صَلَّىٰ ۖ
أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۙ أَوْ أَمَرَ بِالْتَّقْوَىٰ ۙ

درس هفتم: سورة علق از ایت ۱۳-۱۹

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۙ
أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۖ
كَلَّا ۗ
لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعْنَا بِالنَّاصِيَةِ ۙ
نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۗ
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۙ
سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۗ
كَلَّا ۗ لَا تَطَعُهُ ۗ
وَاسْجُدْ
وَاقْتَرِبْ ۗ

سورة تين (تلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ۝ وَطُورِ سِينِينَ ۝ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ
سَفِيلِينَ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالذِّينِ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۝

سورة شرح (تلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝ فَإِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ إِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝
وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

سورة ضحی (تلاوت و تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالضُّحَى
وَإِلَّيْلٍ إِذَا سَجَى
مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى
وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَى
أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى
وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَى
وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى
فَأَتَى الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
وَأَتَى السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

بخش محفوظات (۲)

مراجعة سورة مسد (حفظ و تلاوت و تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ
مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ۚ سَيَصْلَىٰ نَارًا إِذْ أَتَىٰ لَهَبٌ
وَأَمْرَأَتُهُ ۚ مَمَّالَةٌ
الْحَطْبِ ۚ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ

درس پانزدهم

مراجعة سورة نصر (حفظ وتلاوت وتجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ
وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

درس شانزدهم

مراجعة سورة كوثر (حفظ وتلاوت وتجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ
فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

درس هفدهم

مراجعة سورة كافرون (حفظ وتلاوت وتجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ
لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ
وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

مراجعة سورة ماعون (حفظ وتلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَرَبِّتِ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۚ
لَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۚ قَوْلِ الْمَصْلِينِ ۚ الَّذِينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ هُمْ يُرْءَوْنَ ۚ وَيَنْعَوْنَ الْمَاعُونَ ۚ

مراجعة سورة قريش (حفظ وتلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِلَيْفِ قُرَيْشٍ ۚ الْفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۚ فَلْيَعْبُدُوا
رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۚ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۚ

مراجعة سورة فيل (حفظ وتلاوت و تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۚ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۚ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۚ
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۚ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۚ

بخش تلاوت (۲)

درس بیست و یکم

سوره شمس از آیت ۱-۱۰ (تلاوت و تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ۝ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ۝ وَالنَّهَارُ إِذَا
جَدَّهَا ۝ وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ۝ وَالسَّمَاءُ وَمَا بَدَّهَا ۝
وَالْأَرْضُ وَمَا طَحَّهَا ۝ وَنَفْسٌ وَمَا سَوَّاهَا ۝ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
وَتَقْوَاهَا ۝ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۝

درس بیست و دوم : سوره شمس از آیت ۱۱-۱۵

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطُغْيَانِهَا ۝ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۝ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۝ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا ۝ فَذَمُّوا
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ ۝ فَسَوَّاهَا ۝ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝

سوره لیل از آیت ۱-۷ (تلاوت و تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۝ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ۝ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنثَى ۝ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى ۝ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۝ فَسَنِيسِرُهُ لِلْيُسْرَى ۝

درس بیست و چهارم : سوره لیل از آیت ۸-۱۳

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۝ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۝
فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَى ۝ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝
إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ۝ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَى ۝

درس بیست و پنجم : سوره لیل از آیت ۱۴-۱۶

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ۝ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

درس بیست و ششم : سورة لیل از آیت ۱۷-۲۱

وَسَيَجْزِيهَا الْأَثْقَىٰ ۝ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ۝
وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ إِلَّا إِلَّا بِتِغَاءِ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ۝ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ۝

بخش مراجعه محفوظات و تلاوت

درس بیست و هفتم :

مراجعه سورهای حفظ و سوره های تلاوت گذشته

مَا فَا بَعْدَ ذَلِكَ
وَمَا فَا بَعْدَ ذَلِكَ
وَمَا فَا بَعْدَ ذَلِكَ

تعلیم و تربیه اسلامی

فصل اول: عقاید

درس اول

آفریننده جهان

هدف

آشنایی شاگردان با آفریننده جهان

پرسش‌ها

۱. آیا توجه کرده‌اید که جهان چقدر بزرگ است؟
۲. آیا می‌دانید که این جهان بزرگ را چه کسی آفریده است؟

یکی از ساده‌ترین راه‌های شناخت خداوند تفکر و تدبر در باره مخلوقات او است. همانگونه که انسان وقتی یک ماشین پیچیده را می‌بیند متوجه می‌شود که سازنده آن یک انجینیر بسیار ماهر بوده است، در طبیعت نیز وقتی انسان به یک چیز بزرگ، پیچیده یا زیبا نگاه می‌کند، متوجه می‌شود که خالق و سازنده آن خیلی قدرتمند، حکیم و دانا است.

به عنوان مثال، به استعدادها و توانایی‌های انسان به حیث مخلوق خداوند دقت می‌کنیم. انسان موجودی بسیار پیچیده و با استعدادهای گوناگون می‌باشد. وقتی انسان را با پیشرفته‌ترین مصنوعات دست بشر مقایسه می‌کنیم، بیشتر به استعدادهای او پی می‌بریم. مثلا، کمپیوتر که یکی از اختراعات مهم بشر می‌باشد، کارهای بسیار مهمی را انجام می‌دهد

و اطلاعات خیلی زیادی را تجزیه و تحلیل می‌کند. گرچه کمپیوتر توانایی زیادی در تجزیه و تحلیل اطلاعات دارد، ولی در وجود ما استعدادهای وجود دارد که هزاران بار از کمپیوتر قویتر است. کمپیوتر تنها عملیاتی را انجام می‌دهد که دستورات آنها به آن داده شده است، در حالی که نیروهای درونی انسان عملیات عجیبی را انجام می‌دهد که کمپیوتر قادر نیست آنها را انجام دهد. علاوه بر این، انسان دارای عقل، عاطفه و احساسات گوناگونی است که هیچ کمپیوتر و یا دیگر ماشین ساخته دست بشر نمی‌تواند با آن برابری نماید.

اگر کمپیوتر که یک ماشین بسیار پیچیده است دلالت بر این دارد که سازنده یا سازندگان آن مهندسان و انجینیران ماهر و چیره‌دستی بوده، جهان هستی با این همه عظمت و پیچیدگی‌هایش نیز دلیل بر آن است که خالق آن با عظمت، دانا و توانا است. آن کسی که این استعدادهای قوی و حیرت‌انگیز را در ما آفریده، خداوند دانا و توانا است که خالق ما و همه کائنات است. او انسان و جهان را با این همه بزرگی و زیبایی‌اش آفریده است.

فعالیت

۱. شاگردان درس را با دقت بخوانند و نظر خود را بیان کنند.
۲. شاگردان مثال دیگری از ساخته‌های پیچیده بشر بزنند.

ارزیابی

معلم محترم از شاگردان سوال کند که مثال استعدادهای انسان چگونه بر وجود خداوند دلالت می‌کند.

خدای یگانه جهان

هدف

آشنایی با یگانگی خداوند^(ع)

پرسش‌ها

۱. آیا می‌دانید که خداوند^(ع) یک و یگانه است؟

۲. آیا معنای توحید و یگانگی خداوند را می‌دانید؟

وقتی به اطراف خود نگاه می‌کنیم، نظم عجیب و حیرت‌انگیزی در میان مخلوقات مشاهده می‌کنیم. به عنوان مثال، زمین به دور خورشید می‌چرخد و چهار فصل از آن به وجود می‌آید و در اثر گردش زمین به دور خودش، شب و روز پدید می‌آید. وقتی نور خورشید بر زمین می‌تابد مقداری از آب بحر بخار گردیده و به ابر تبدیل می‌شود. باد ابرها را به خشکی می‌برد و باران می‌بارد و کوه‌ها و دشت‌ها را سرسبز می‌سازد. حیوانات از آب و گیاهان تغذیه می‌کنند. انسان از آب، گیاهان و حیوانات به عنوان غذا استفاده می‌کند که در اثر همکاری خورشید، زمین، ابر، باد و خیلی چیزهای دیگر به وجود آمده و پرورش یافته‌اند. سعدی شاعر بلندآوازه فارسی در این رابطه گفته است:

ابر و باد و مه و خورشید و فلک درکارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نفوری
این نظم و هماهنگی تنها بخش کوچکی از نظم حیرت‌انگیزی است که در جهان اطراف ما وجود دارد.

از این نظم و هماهنگی چه می‌فهمیم؟ نظم موجود در جهان خلقت دلیل بر این است که خالق و مدبر جهان تنها یکی است و نه بیشتر. اگر

بیشتر از یک خالق و مدبر در جهان می‌بود، میان آنها اختلاف به وجود می‌آمد و نظم جهان مختل می‌گردید. آن خالق و اداره‌کننده یگانه، الله تعالی است. خداوند نیز در قرآن کریم برای اثبات یگانگی خالق جهان به نظم جهان هستی استدلال کرده است: **لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءِالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا** (سوره انبیاء/۲۲) یعنی اگر در زمین و آسمان غیر الله تعالی معبود دیگری وجود می‌داشت، زمین و آسمان تباه می‌شد. [چون نظم و هماهنگی در جهان وجود دارد و زمین و آسمان تباه نشده است، پس تنها یک خدا وجود دارد و نه چند تا].

فعالیت

۱. درس را به دقت مطالعه نموده و خلاصه آنرا در پنج سطر بنویسید.
۲. آیه کریمه لو کان ... را حفظ کنید و استدلال آن را توضیح دهید.
۳. معنای شعر سعدی را در دو سطر توضیح دهید.

ارزیابی

۱. نظم جهان دلیل است.
۲. آیه کریمه می‌گوید اگر چند خدا وجود می‌داشت، جهان فاسد و تباه می‌شد و چون زمین و آسمان تباه نشده، پس تنها وجود دارد.

صفات خداوند

هدف

آشنایی با صفات خداوند و تأثیر آن بر زندگی انسان.

پرسش‌ها

۱. با کدام یک از صفات خداوند آشنایی دارید؟
۲. به نظر شما، آگاهی از صفات الهی چگونه در زندگی ما تأثیر می‌گذارد؟

خداوند بزرگ دارای صفات و نام‌های نیکو و زیبا است: خداوند دانا، بینا، توانا، بخشنده و مهربان است. خداوند دارای تمام صفات کمالی و منزّه از هرگونه عیب و نقص می‌باشد. وقتی ما با صفات خداوند آشنا می‌شویم، علم و آگاهی ما نسبت به خداوند که خالق و معبود ماست بیشتر می‌شود. همچنین، شناخت صفات خداوند به معنی شناخت کمالات است و از این طریق می‌توانیم برای کمال خود تلاش نماییم.

برخی از صفات خداوند مخصوص ذات خداوند است، مانند یگانگی ولی بسیاری از صفات خداوند برای انسان زینده است و انسان باید تلاش نماید تا آنها را در وجود خود ایجاد و تقویت نماید. بنا بر این، شناخت صفات خداوند باعث می‌شود که ما نیز برای ایجاد و تقویت آنها در خود تلاش نماییم. مثلاً، وقتی ما بدانیم که خداوند عالم است و نیز بدانیم که علم در انسان باعث کمال می‌گردد، آنگاه باید تلاش نماییم تا جایی که امکان دارد از علم که یک صفت کمالی است بهره‌مند شویم. چند تا از صفات خداوند را در اینجا مورد توجه قرار می‌دهیم:

۱. بخشندگی. خداوند بخشنده (غفور) است، پس ما هم باید تا جایی که امکان دارد خطاهای دیگران را ببخشیم و از آنها گذشت نماییم؛
 ۲. مهربانی. خداوند تعالی مهربان (رحیم) است، ما هم باید نسبت به دیگران مهربان باشیم و تمام کینه‌ها را از خود دور کنیم.
 ۳. بینایی و شنوایی. خداوند نسبت به همه چیز دانا است و همه چیز را می‌بیند و همه چیز را می‌شنود. از این صفات خداوند ما باید درس بگیریم که خداوند همه کارها و اعمال ما را می‌داند و می‌بیند و همه سخنان ما را می‌شنود، پس ما همیشه سعی نماییم که کار بدی را مرتکب نشویم و هیچوقت گناه نکنیم، چون خداوند بزرگ ناظر همه اعمال ما می‌باشد، حتی نیت و اندیشه ما.
- البته، همیشه باید به یاد داشته باشیم که این صفات در خداوند به طور تام و کامل وجود دارد ولی انسان‌ها تنها به اندازه ظرفیت و توانایی خود می‌تواند به آنها دست پیدا نمایند.

فعالیت

۱. به کمک روحانی مسجد، ده صفت خداوند را لیست نمایید و بگویید که ما چه درسی می‌توانیم از هریک از آنها بگیریم.
۲. توضیح دهید که شناخت صفات خداوند چه فوایدی برای ما دارد؟

ارزیابی

۱. آیا شما مفهوم صفات خداوند را درک کرده‌اید؟
۲. آیا شما فواید شناخت صفات خداوند را فهمیده‌اید؟

نیاز انسان به پیامبران

هدف

آشنایی با نیاز انسانها به پیامبران الهی

پرسش‌ها

۱. چرا انسانها به پیامبران الهی نیاز دارند؟
۲. پیامبران چه کارهایی انجام می‌دهند؟

خداوند بزرگ به انسان هوش و عقل داده و او را بر بسیاری از مخلوقات برتری داده است. انسانها با عقل و هوش خود می‌توانند زندگی خود را آنگونه که می‌خواهند بسازند و روابط اجتماعی خود را هر طوری که دوست دارند، تنظیم نمایند. انسانها برخلاف حیوانات می‌توانند فکر کنند و از تجارب گذشته خود برای حال و آینده خویش استفاده نمایند. انسانها به خاطر همین استعداد فوق العاده توانستند تمدن‌های بزرگی را بیافرینند و به پیشرفت‌های علمی و صنعتی چشمگیری دست یابند. همانگونه که می‌دانیم، امروزه انسانها در آسمان پرواز می‌کنند، به سیاره‌های دیگر ماهواره می‌فرستند، از کمپیوتر که یک دستگاه بسیار پیشرفته است، برای تحلیل اطلاعات و انجام کارهای زیادی استفاده می‌کنند.

به نظر شما آیا انسانها می‌توانند با این فکر فعال و عقل توانای خود بر همه مشکلات خود غالب گردند و نیازی به راهنمای فوق بشری ندارند؟ ممکن است برخی از شما جواب مثبت بدهید، ولی واقعیت غیر از این است. با وجود همه توانمندی‌هایی که انسانها دارند، توانایی فکر و عقل انسان خیلی محدود است و معلومات او در برابر جهانی از مجهولات، بسیار ناچیز می‌باشد. به عنوان مثال، انسانها بدون راهنمایی پیامبران

الهی نمی‌توانند خداوند را به درستی بشناسند، جهان پس از مرگ را بشناسند، از دین الهی که باعث سعادت و خوشبختی انسان‌ها می‌گردد آگاهی به دست آورند. از این رو، انسان‌ها همیشه نیازمند پیامبران الهی هستند تا خداوند را به طور صحیح به مردم معرفی نمایند، دین الهی را با تمام جزئیات به مردم تعلیم دهند و جهان آخرت را به آنها بشناسانند. خلاصه، انسان‌ها نیازمند رهبران الهی هستند تا هدف و راه صحیح زندگی را به مردم نشان دهند و این کار را انسان‌ها با عقل و فکر خود نمی‌توانند انجام دهند.

فعالیت

۱. شاگردان به گروه‌های پنج نفری تقسیم شوند و جدول ذیل را تکمیل کنند:

توانایی‌های انسان	ضعف‌های انسان

۲. نظر خود را در باره نیاز انسان به پیامبران توضیح دهید.

ارزیابی

آیا کسی نیاز انسان به پیامبران الهی را درک کرده‌اند؟

وظایف پیامبران الهی

هدف

آشنایی با وظایف پیامبران الهی.

پرسش‌ها

۱. به نظر شما خداوند پیامبران خود را برای چه کاری فرستاده است؟
۲. اگر پیامبران در میان مردم نیامده بودند، چه می‌شد؟

شخصی را در نظر بگیرید که در بیابان سوزانی راه می‌رود. روز به آخر خود نزدیک می‌شود و مرد مسافر تشنه، گرسنه و خسته می‌شود. بدتر از همه اینکه او راه را گم می‌کند هیچ نمی‌داند که به کدام طرف برود. خطرات زیادی او را تهدید می‌کند: او هیچ خوردنی و آشامیدنی در اختیار ندارد تا بتواند راه زیادی را که در پیش رو دارد، بپیماید. او باید نزدیک‌ترین راه به دهات اطراف را پیدا کند و الا ممکن است از گرسنگی و تشنگی جان بدهد. از سوی دیگر، او ممکن است راهی را برود که به سوی جنگل و یا کوه‌های خطرناک منتهی می‌شود.

تصور کنید که در چنین حالتی شخص دیگری سوار بر اسب از راه می‌رسد و راه نزدیک‌ترین قریه را به این مسافر نشان می‌دهد. در ضمن او می‌گوید که برای رسیدن به آن قریه یک دریا نیز در راه وجود دارد و مواظب باشد که داخل آب نرود که ممکن است غرق شود و به او توصیه می‌کند که از روی پلی که در پهلوئی فلان درخت است، بگذرد.

اگر خوب دقت کنیم، حال ما انسان‌ها نیز مانند همان مسافر است. اگر پیامبران الهی نبودند انسان‌ها نمی‌دانستند که جهان بعد از مرگ چگونه است و در دنیا باید چه کار کنند تا در آن جهان زندگی خوب داشته باشند. پیامبران الهی راهنمایان انسان‌ها هستند. خداوند آنها را فرستاده تا بشر را راهنمایی کنند. آنها به ما می‌گویند که در دنیا چه کارهایی را انجام دهیم تا هم در دنیا زندگی خوش داشته باشیم و هم در آخرت سعادت‌مند باشیم. حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم آخرین و بزرگ‌ترین پیامبر الهی است. آن حضرت از طرف خداوند آمد تا به انسان‌ها بگوید که در دنیا چگونه زندگی کنند تا در دنیا و آخرت سعادت‌مند باشند. آن حضرت دین مبین اسلام را به بشریت تعلیم داد. دین اسلام که آخرین دین الهی است و تا قیامت باقی می‌ماند، یک برنامه کامل زندگی است که اگر انسان‌ها به خوبی از آن پیروی نمایند در دنیا و آخرت سعادت‌مند می‌شوند.

۱. درس را در ده سطر خلاصه نمایید.
۲. به کمک روحانی مسجد، آیه‌ای را در قرآن کریم پیدا کنید که وظایف پیامبران را بیان می‌کند.

۱. انسان مانند مسافری است که راه گم کرده، چونکه
۲. پیامبران الهی به انسان‌ها می‌آموزند که در دنیا چه کارهایی انجام دهند تا
۳. دین مبین اسلام تا باقی می‌ماند.

نبی رحمت

هدف

آشنایی با شخصیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

پرسش‌ها

۱. چرا معرفی شخصیت پیامبر اسلام (ص) برای ما مهم است؟
۲. آیا می‌دانید که پیامبر اکرم (ص) الگوی کوشش و تلاش بود؟

انسان‌ها برای رسیدن به کمال، به سرمشق و الگو نیاز دارند. بهترین سرمشقتها و نمونه انسانیت، پیامبران الهی هستند. حضرت محمد مصطفی (ص) که آخرین پیامبر خداوند و از جمله بزرگ‌ترین پیامبران الهی است، در تمامی ابعاد زندگی برای بشریت، الگو و نمونه می‌باشد. اگر انسانها، و بخصوص مسلمانان، از شخصیت پیامبر اسلام (ص) به عنوان الگو بهره بگیرند و در زندگی فردی و اجتماعی به آن حضرت اقتدا نمایند، از سعادت واقعی بهره‌مند گشته و همیشه موفق خواهند گشت.

از جمله ویژگی‌های شخصیت رسول خدا (ص) کوشش و تلاش آن حضرت است. رسول خدا در راه رسیدن به اهداف عالی و الهی خودش بسیار پایداری، کوشش و تلاش داشت. به داستانی در باره تلاش و پشتکار پیامبر اسلام توجه کنید:

مشرکان مکه وقتی دیدند که هرکاری در برابر تبلیغات رسول خدا بی‌فایده است و هرگز نمی‌توانند راه پیشرفت و گسترش دین اسلام را

بگیرند، به خیال اینکه محمد^(ص) مانند آنها می‌خواهد به مال و مقام دنیا برسد، تصمیم گرفتند که به او پول و مقام پیشنهاد کنند تا دست از تبلیغات خود بردارد. عده‌ای از سران مکه پیش حضرت ابوطالب عموی پیامبر اکرم آمدند و گفتند: «ای ابوطالب، به محمد بگو اگر مال و ثروت می‌خواهد، آنقدر ثروت به او می‌دهیم که از ثروتمندترین افراد قریش شود. اگر جاه و مقام می‌خواهد، حکومت حجاز را در اختیار او قرار می‌دهیم. هر خواسته‌ای که داشته باشد، ما حاضریم که آنرا برآورده سازیم، ولی در عوض از او می‌خواهیم که از ادعای خود دست بردارد و با بت‌های ما کاری نداشته باشد.» حضرت ابوطالب خواسته‌های سران مکه را با رسول خدا در میان گذاشت. پیامبر خدا در جواب آنها فرمود: «به خدا سوگند، اگر خورشید فروزان را در دست راستم و ماه تابان را در دست چپم قرار دهند (یعنی همه قدرت و ثروت و زیبایی جهان را به من ببخشند)، از این مأموریت الهی دست برنمی‌دارم تا پیروز گردم، یا در این راه شهید شوم. عمو جان، به این مردم بگو که به جای این پیشنهادها فقط بگویند: «لا اله الا الله» تا در دنیا و آخرت رستگار شوند».

بت‌پرستان مکه وقتی دیدند که رسول خدا به پیشنهاد آنها هیچ اعتنایی نکرد، بر فشارهای خود بر آن حضرت و یاران باوفایش افزودند. درسی که ما از این رفتار رسول خدا می‌گیریم این است که انسان نباید در راه حق از هیچ تلاش و کوششی کوتاهی نماید. ما مسلمانان وظیفه داریم که برای موفقیت خود از همه امکانات استفاده نماییم. ما نباید

در راه رسیدن به اهداف پاک و متعالی سستی به خرج دهیم. ما نباید در هنگام مواجه شدن با تلخی‌ها و موانع، ناامید شویم و هدف را فراموش کنیم.

فعالیت

۱. از داستان فوق چه درسی گرفتید؟ در پنج سطر بنویسید.
۲. شما برای رسیدن به موفقیت چه کارهایی انجام می‌دهید؟ سه نکته را نام ببرید.

درس هفتم

امامان خود را بشناسیم

هدف

آشنایی با شخصیت امامان

پرسش‌ها

۱. آیا امام علی، امام حسن، امام حسین و امام زین‌العابدین را می‌شناسید؟
۲. با زمان تولد آنها آشنایی دارید؟

امام علی (علیه‌السلام)

امام علی پسر ابوطالب و پسرعمو و داماد پیامبر اسلام است. مادر مهربان ایشان حضرت فاطمه بنت اسد است. وی در سال سی‌ام عام الفیل (سال فیل) در روز سیزدهم ماه رجب در داخل خانه کعبه متولد گردید. امام علی در سحرگاه شب نوزدهم ماه مبارک رمضان سال چهارم هجری قمری در محراب مسجد کوفه به دست عبدالرحمان بن ملجم مجروح شد و در شب بیست و یکم رمضان شربت شهادت را نوشید. امام علی در علم، شجاعت، زهد، سخاوت و همه کمالات انسانی بی‌نظیر بود.

امام حسن (علیه‌السلام)

امام حسن پسر ارشد امام علی^(ع) و فاطمه زهراء^(سلام‌الله‌علیها) می‌باشد. امام حسن علیه‌السلام در نیمه‌ماه مبارک رمضان سال سوم هجری در مدینه منوره متولد گردید و در ماه صفر سال پنجاهم هجری قمری به شهادت رسید. پیامبر اکرم^(ص) امام حسن^(ع) و امام حسین^(ع) را خیلی دوست داشت و درباره‌ی آنها فرمود: حسن و حسین سروران جوانان اهل بهشت‌اند.

امام حسین^(ع)

امام حسین^(ع)، پسر امام علی^(ع) و فاطمه زهرا^(س) و برادر کوچک امام حسن^(ع) می‌باشد. آن حضرت در سوم شعبان سال چهارم هجری قمری در مدینه منوره متولد شد و در دهم محرم سال شصت و یکم هجری با اکثر یاران و مردان خانواده‌اش در دشت کربلا به دست لشکریان یزید به شهادت رسید. پیامبر اکرم^(ص) در باره امام حسین^(ع) فرمود: «حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است.»

امام زین العابدین^(ع)

امام چهارم شیعیان، حضرت علی زین العابدین^(ع) می‌باشد. امام زین العابدین^(ع) فرزند امام حسین است. او در سال ۳۸ هجری در شهر مقدس مدینه به دنیا آمد و در پنجاه و هفت سالگی به شهادت رسید. امام زین العابدین چون خیلی عبادت می‌کرد، به زین العابدین (یعنی زینت عبادت‌کنندگان) و سجّاد (یعنی خیلی سجده‌کننده) معروف گردید. امام سجّاد دعاهای بسیار خوبی دارد که در کتابی به نام «صحیفه سجّادیه» جمع‌آوری شده و اکنون موجود می‌باشد.

۱. خلاصه درس را در ده سطر بنویسید.
۲. شاگردان در گروه‌های چند نفره در باره موضوع درس گفتگو کنند.

فصل دوم: احکام

درس هشتم

موارد جواز تیمم

هدف

شناخت مواردی که تیمم جایز است.

پرسش‌ها

۱. اگر آب نداشته باشیم که وضو بگیریم، چگونه نماز می‌خوانیم؟
۲. در چه مواردی به جای وضو می‌توان تیمم کرد؟

دین اسلام دین آسانی است و خداوند هیچگاه نمی‌خواهد بندگان خود را به سختی بیاندازد. بعضی از احکام و دستورات خداوند در برخی از شرایط تغییر می‌کند تا برای بندگان آسان شود. مثلاً، خداوند دستور داده است که در شرایطی که انسان نمی‌تواند آب تهیه نماید و یا استعمال آب برایش ضرر دارد، باید به جای وضو یا غسل، با خاک پاک تیمم کند. در این درس می‌آموزیم که در چه مواقعی باید به جای وضو یا غسل تیمم نماییم. در درس بعدی یاد می‌گیریم که چگونه تیمم کنیم.

مواردی که به جای وضو یا غسل می‌توان تیمم کرد، عبارتند از:

۱. نداشتن آب. اگر جستجو کردیم ولی آب نیافتیم تا با آن وضو یا غسل نماییم می‌توان تیمم کرد. اگر تهیه آب بسیار مشقت و سختی داشته باشد نیز می‌توان تیمم کرد.

۲. ضرر داشتن استعمال آب. اگر استفاده از آب به خاطر مریضی و یا سرمای زیاد برای بدن ما ضرر داشته باشد، باید تیمم نماییم.
 ۳. آب داشته باشد ولی برای نوشیدن به آن نیاز شدید داشته باشد. اگر مقداری آب داشته باشیم ولی در صورتی که با آن وضو نماییم، دچار تشنگی شدید شویم باید تیمم نماییم.
 ۴. نداشتن وقت کافی. اگر برای وضو یا غسل وقت کافی نداشته باشیم باید تیمم کنیم.
 ۵. اگر آب در ملک دیگری باشد و داخل شدن در آن ملک جایز نباشد. در این مورد نیز باید تیمم نماییم.
- در تمامی موارد بالا، باید به جای استفاده از آب، با خاک تیمم نماییم و بعد از آن نماز بخوانیم.

فعالیت

۱. دو مثال بیاورید که استفاده از آب ضرر داشته باشد.
۲. از مادر یا پدرتان بپرسید که کدام یک از موارد بالا برای شما اتفاق افتاده است؟

ارزیابی

۱. اگر وقت باشد به جای وضو، تیمم می کنیم.
۲. شما پنج مورد بالا را از حفظ می توانید؟

چگونه تیمم کنیم؟

هدف

آموزش عملی تیمم کردن.

پرسش‌ها

۱. آیا تا به حال تیمم کرده‌اید و یا دیده‌اید که کسی تیمم کند؟
۲. چگونه باید تیمم کنیم؟

در درس قبلی یاد گرفتیم که در چه شرایطی باید به جای وضو یا غسل تیمم نماییم. در این درس تیمم کردن را یاد می‌گیریم:

۱. اول نیت می‌کنیم که برای رضای خدا به جای وضو (یا غسل) تیمم می‌کنیم.

۲. کف دو دست را بر روی خاک (یا سنگ یا کلوخ) می‌زنیم.

۳. کف هر دو دست را به تمام پیشانی و دو طرف آن از جایی که موی سر می‌روید تا ابروها و بالای بینی، می‌کشیم.

۴. با کف دست چپ، پشت دست راست را از بند دست تا سر انگشتان می‌کشیم.

۵. با کف دست راست، پشت دست چپ را از مچ تا سر انگشتان می‌کشیم.

به یاد داشته باشیم که تیمم بر خاک، ریگ، سنگ و کلوخ جایز است. چیزی که بر آن تیمم می‌کنیم باید پاک و مباح باشد و غصبی نباشد.

معلم در مقابل شاگردان تیمم کند، و سپس از چند نفر از آنان بخواهد که بیایند و در مقابل بقیه تیمم کنند و اگر اشتباه کردند بقیه اشتباهشان را بگویند. شاگردان تیمم را در خانه تمرین نمایند و نظر والدین خود را بپرسند که درست تیمم می‌کنند یا خیر.

معلم محترم با امتحان عملی از شاگردان باید مطمئن شود که آنها شیوه صحیح تیمم را یاد گرفته‌اند.

مستحبات و مکروهات نماز

هدف

آشنایی با مستحبات و مکروهات نماز

پرسش‌ها

۱. مستحبات و مکروهات یعنی چه؟
۲. مستحبات و مکروهات نماز کدام‌ها هستند؟

مستحبات

مستحبات نماز چیزهایی‌اند که اگر شخص آنها را در نمازش انجام دهد ثواب بیشتر به دست می‌آورد ولی مانند واجبات نیستند که حتما باید انجام داده شوند، یعنی اگر انجام داده نشوند نماز باطل نمی‌شود. موارد زیر بعضی از مستحبات نمازند:

۱. گفتن اذان و اقامه در اول نماز.
۲. خواندن قنوت در آخر رکعت دوم نماز.
۳. گفتن «اعوذ بالله من الشیطان الرجیم» قبل از قرائت سوره حمد.
۴. گفتن «استغفر الله ربی و اتوب الیه» بعد از تسبیحات اربعه در رکعت‌های سوم و چهارم.
۵. گفتن تکبیر پیش از رفتن به رکوع.
۶. تعقیبات نماز بعد از پایان آن، به خصوص تسبیحات حضرت زهرا (س).

مکروهات نماز

مکروهات نماز اعمالی هستند که بهتر است ترک شوند ولی حرام نیستند، یعنی اگر انجام داده شوند، نماز باطل نمی‌شود. برخی از مکروهات نماز در زیر می‌آیند:

۱. در نماز صورت را کمی به راست یا چپ چرخاندن (اگر زیاد بچرخاند نماز باطل می‌شود).
۲. بازی کردن با ریش یا دست خود.
۳. آب دهان انداختن.
۴. برای شنیدن سخن کسی، ساکت شدن.
۵. نمازخواندن در حالی که خواب یا بول بر او فشار می‌آورد.

فعالیت

۱. در گروه‌های چند نفره تقسیم شوید و در باره محتوای درس گفتگو کنید.
۲. مستحبات و مکروهات را در دو لیست جداگانه بنویسید.

ارزیابی

معلم محترم لیستی از مستحبات و مکروهات را به طور مخلوط بر روی تخته بنویسد و از شاگردان بخواهد که آنها را در دو ردیف جداگانه قرار دهند.

دعای قنوت

هدف

آشنایی شاگردان با معنی و چگونگی قنوت

پرسش‌ها

۱. معنای قنوت چیست؟
۲. قنوت چگونه خوانده می‌شود؟
۳. کدام دعا در قنوت خوانده می‌شود؟

روزی مرضیه از معلم تعلیم و تربیه اسلامی خود سوال کرد: «معلم صاحب! اینکه در بین نماز دست‌ها را تا نزدیک صورت، به طرف آسمان بالا می‌کنند و دعا می‌خوانند، نام این کار چه می‌باشد و در آن وقت نماز گزاران چه می‌خوانند؟»

معلم در جواب مرضیه گفت: «آن دعای قنوت است. قنوت در لغت به معنای خضوع، فرمان‌برداری و تسلیم بودن است، و به معنای دعا هم می‌باشد ولی در نماز، قنوت به یک دعای مخصوص گفته می‌شود که در رکعت دوم نماز قبل از رکوع خوانده می‌شود.»

هر دعایی را می‌توان در قنوت خواند. یکی از دعاهایی که در قنوت زیادتر خوانده می‌شود، دعایی است که در قرآن کریم آمده است:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ

النَّارِ

صلوات بر پیامبر اکرم و اهل بیت مطهر آن حضرت نیز خوب است در قنوت گفته شود:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ

فعالیت

۱. یک نفر از شاگردان نماز صبح را همراه قنوت آن بخواند.
۲. یک تن از شاگردان نماز مغرب را همراه قنوت آن بخواند.

ارزیابی

شاگردان به گروه‌های دو نفری تقسیم شوند و دعای قنوت را حفظ کنند، سپس نماینده هر گروه دعای قنوت را از حفظ بخواند و دیگران او را ارزیابی کنند.

مبطلات نماز

هدف

آشنایی با مبطلات نماز

پرسش‌ها

۱. مبطلات نماز به چه معنی می‌باشد؟
۲. مبطلات نماز چه چیزهایی هستند؟

مبطلات نماز به کارهایی گفته می‌شود که انجام دادن آنها نماز را باطل می‌کند. برخی از مهم‌ترین مبطلات نماز عبارتند از:

۱. خوردن و آشامیدن.
۲. خنده با صدای بلند (قهقهه).
۳. حرف زدن.
۴. انجام دادن کاری به گونه‌ای که از حال نماز خارج شود.
۵. چرخاندن صورت یا بدن به طرف راست یا چپ (اگر کم باشد کراهت دارد و نماز را باطل نمی‌کند).
۶. گریه برای امور دنیوی (گریه از ترس خداوند و یا از روی عشق به خداوند خیلی خوب است).
۷. کم یا زیاد کردن ارکان نماز، چه عمدا باشد یا سهوا.
۸. کم یا زیاد کردن غیر رکن از روی عمد (رکن یا ارکان نماز را قبلا آموخته‌اید).
۹. شک کردن در عدد رکعات نمازهای دو رکعتی و یا سه رکعتی.

۱۰. غصبی بودن لباس نمازگزار.
۱۱. نماز خواندن با لباس یا بدن نجس (در صورتی که نداند اشکالی ندارد).

۱. مبطلات نماز را حفظ کنید.
۲. در گروه‌های پنج نفری در باره محتوای درس گفتگو کنید.

آیا شما مفهوم و موارد مبطلات نماز را فهمیده‌اید؟

اذان و اقامه

هدف

آموزش اذان و اقامه.

پرسش‌ها

۱. آیا کسی می‌تواند اذان بگوید؟

۲. آیا تا کنون اقامه خوانده‌اید؟

مسلمانان در وقت هر نماز اذان می‌گویند. هرگاه صدای اذان از منار مسجد بلند می‌شود، مسلمانان برای خواندن نماز آماده می‌شوند و به سوی مسجد حرکت می‌کنند. در این درس می‌خواهیم اذان و اقامه را یاد بگیریم.

اذان

اذان را به ترتیب ذیل می‌خوانیم:

اللهُ أَكْبَرُ	۴ مرتبه
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	۲ مرتبه
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ	۲ مرتبه
أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ ^۱	۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ	۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ	۲ مرتبه
اللهُ أَكْبَرُ	۲ مرتبه
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	۲ مرتبه

۱. این جمله جزء اذان و اقامه نیست، ولی تبرکاً گفته می‌شود.

اقامه

هر وقت می‌خواهیم نماز بخوانیم بعد از گفتن اذان، اقامه را می‌خوانیم. اقامه تفاوت زیادی با اذان ندارد. مقایسه کنید:

اللهُ أَكْبَرُ ۲ مرتبه
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۲ مرتبه
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ۲ مرتبه
أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ ۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ۲ مرتبه
حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ ۲ مرتبه
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ۲ مرتبه
اللهُ أَكْبَرُ ۲ مرتبه
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۱ مرتبه

فعالیت

۱. شاگردان اذان و اقامه را حفظ کنند.
۲. تفاوت اذان و اقامه را بیان کنند.

ارزیابی

معلم محترم شاگردان اذان و اقامه را در صنف بخوانند و شما به آنها نمره بدهید.

سجده سهو

هدف

آشنایی با سجده سهو

پرسش‌ها

۱. سجده سهو چیست؟
۲. در کدام موارد باید سجده سهو را انجام داد؟

سجده سهو عبارت از آن است که اگر در حال نماز اشتباهی از انسان سر بزند و از روی سهو باشد، انسان بعد از پایان نماز دو سجده می‌کند و بعد از آن تشهد می‌خواند و سلام می‌دهد. در سجده سهو می‌خوانیم: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَتُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. در پنج مورد سجده سهو به جا آورده می‌شود:

۱. در بین نماز از روی سهو حرف بزند.
۲. از روی سهو، سلام نماز را بی‌جا بگوید.
۳. تشهد نماز را فراموش کند.
۴. در نماز چهار رکعتی، شک کند که ۴ رکعت خوانده یا ۵ رکعت.
۵. یک سجده را فراموش کند.

فعالیت

۱. ذکر سجده سهو را حفظ کنید.
۲. موارد سجده سهو را حفظ نمایید.

نماز جماعت

هدف

آشنایی با نماز جماعت

پرسش‌ها

۱. نماز جماعت به چه معنی است؟
۲. نماز جماعت چگونه است؟

ما باید کوشش کنیم که نمازهای واجب خود را همیشه به جماعت بخوانیم، زیرا نماز جماعت ثواب زیادی دارد. کسی که به خاطر بی‌اعتنایی به نماز جماعت حاضر نمی‌شود گنهکار شمرده می‌شود. نماز جماعت برای این است که مسلمانان در صف واحد خدای خود را عبادت کنند، وحدت خود را حفظ کنند و از احوال همدیگر باخبر باشند. در نماز جماعت یک نفر به عنوان «امام جماعت» پیش می‌ایستد و دیگران به دنبال او در صف‌های منظم رو به قبله ایستاده و نماز می‌خوانند.

امام جماعت باید دارای دو خصوصیت باشد:

۱. عادل باشد یعنی از ارتکاب گناه خودداری کند.
۲. نماز را به طور صحیح بخواند.

کسی که نماز را به جماعت می‌خواند باید نکات زیر را مراعات کند:

۱. هنگام نیت، مشخص کند که نماز را به جماعت پشت سر امام حاضر بجا می‌آورم.

۲. حمد و سوره را در رکعت اول و دوم نخواند، بلکه به قرائت امام جماعت گوش دهد. غیر از حمد و سوره سایر ذکرهای نماز را باید آهسته بخواند.

۳. تمام اذکار و افعال نماز را همراه با امام جماعت انجام دهد.

۴. پیش از امام تکبیرة الاحرام نگوید.

۵. پیش از امام به رکوع و سجود نرود.

۱. نماز جماعت چه اهمیتی دارد؟

۲. شاگردان عملاً نماز جماعت بخوانند.

نمازهای واجب

هدف

آشنایی با نمازهای واجب

پرسش‌ها

۱. آیا می‌دانید که نمازهای واجب چند است؟
۲. آیا نماز آیات یکی از نمازهای واجب است؟

نمازهای واجب نمازهایی‌اند که مسلمان باید آنها را بخواند و اگر کسی آنها را ترک کند، گناه کرده است. نمازهای واجب شش است:

۱. نمازهای یومیه. هر مسلمان در شبانه روز باید پنج نماز بخواند.
 ۲. نماز آیات. نماز آیات دو رکعت است که هنگام آفتاب گرفتگی، مهتاب گرفتگی و بعضی حالات دیگر خوانده می‌شود.
 ۳. نماز میت. هرگاه می‌خواهند میت مسلمان را دفن کنند، جنازه او را غسل داده و می‌گذارند و بر آن نماز می‌خوانند.
 ۴. نماز طواف واجب بیت الله الحرام.
 ۵. نماز قضای پدر که بر پسر بزرگ واجب است.
 ۶. نمازهایی که توسط اجاره، نذر، قسم و عهد واجب می‌شوند.
- برخی از این نمازها را به طور مفصل در درس‌ها خواهیم خواند.

فعالیت

نمازهای واجب را در کتابچه خود بنویسید و تکرار مطالعه نمایید.

فصل سوم: آداب و اخلاق

درس هفدهم

اخلاق خوب

هدف

آشنایی شاگردان با اخلاق خوب

پرسش‌ها

۱. اخلاق خوب به چه معنی می‌باشد؟
۲. چگونه می‌توانیم اخلاق خوب داشته باشیم؟

در یکی از روزها در ساعت درس تعلیم و تربیه اسلامی، محمد حسن و عبدالحمید پهلوی یکدیگر نشسته بودند و به سخنان معلم گوش می‌دادند. معلم گفت: عزیزان من! اگر در جامعه آدمها اخلاق خوب داشته باشند، هیچ جنگ و نزاعی به وجود نیامده و هیچ مشکلی پیش نخواهد آمد. عبدالحمید که شاگرد هوشیاری بود، گفت: معلم صاحب! اجازه است، من یک سوال دارم! معلم اجازه داد و عبدالحمید گفت: معلم صاحب! اخلاق خوب که باعث خوشبختی است، چه هست و چه چیزهایی را شامل می‌شود؟ معلم جواب داد: اخلاق جمع خُلق است و خُلق در لغت به معنی خوی و خصلت است. پس اخلاق خوب به معنی خوی و خصلت خوب است. انسان می‌تواند خوی و اخلاق خوب داشته باشد و می‌تواند اخلاق بد داشته باشد. رسول گرامی اسلام فرمود: «إِنِّي بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» یعنی من پیامبر شدم تا مکارم اخلاق یعنی اخلاق خوب را تکمیل نمایم. پس اگر خوب دقت کنیم هدف عمده رسالت نبی اکرم، تشریح و ترویج اخلاق خوب است.

البته، اخلاق خوب چیزی است که باید از همین اکنون، نهال آن در روح و روان شما شاگردان عزیز کاشته شود، اخلاق خوب آنست که شاگرد ادب را رعایت کند، به بزرگتران سلام کند، از گفتن کلمات زشت و دشنام پرهیز نماید، دروغ نگوید، به کسی تهمت نزند، زود عصبانی نشود، در وقت عصبانیت از کنترل خارج نشود، با یکدیگر بدخلقی نکنند و باهم صمیمی و مهربان باشند. با لبخند و چهره گشاده و خوشرویی همدیگر را ملاقات نمایند. از کارها و سخنانی که باعث آزار و اذیت مردم می‌شود، پرهیز نمایند. به یکدیگر کمک کنند و به انسانهای ناتوان و ضعیف یاری برسانند. به والدین و معلم و بزرگترها احترام نمایند، نظافت و پاکیزگی خود و محیط خود را رعایت کنند.

فعالیت

۱. خلاصه درس را در ده سطر بنویسید.
۲. نظر خود را دربارهٔ محتوای درس بنویسید و در صنف بخوانید.

ارزیابی

- ۱- آیا شاگردان معنی اخلاق خوب را درک کرده‌اند؟
- ۲- آیا این درس در رفتار شاگردان تأثیر گذاشته است؟

سلام کردن

هدف

آشنایی با اهمیت سلام کردن

پرسش‌ها

۱. سلام دادن در اسلام چه اهمیتی دارد؟

۲. آداب سلام چیست؟

محمد علی شاگرد صنف چهارم مکتب است. او نوجوان بسیار باادبی است. تمام هم‌صنفی‌هایش از او خوش هستند و از ادب و اخلاق نیکوی او ستایش می‌کنند، زیرا محمد علی در اولین دیدار با هم‌صنفی‌هایش به آنها سلام می‌کند. او معتقد است که سلام سلامتی می‌آورد، سلام نشانه صلح و صمیمیت است، سلام دادن، یعنی اظهار نیت نیک نسبت به دیگران، سلام دادن یعنی من ترا دوست دارم، نسبت به تو نیت خیر دارم و خوبی و سلامتی ترا می‌خواهم.

چرا محمد علی همیشه به دیگران سلام می‌کند؟ به خاطر اینکه معلم تعلیم و تربیه اسلامی گفته بود که سلام با مژده و بشارت و امید، یکجا است. وقتی قاصدان الهی به نزد حضرت ابراهیم آمدند، سلام دادند در حالی که در چهره‌های آنها نشان بشارت و وعده‌های امیدبخش دیده می‌شد.

بلی شاگردان عزیز! دین مبین اسلام نیز سفارش نموده است که به یکدیگر سلام کنیم. یک روز که رسول خدا برای یارانش راجع به سلام دادن سخن میگفت، فرمود: آیا دوست دارید بهترین اخلاق مردم دنیا و

آخرت را برای شما بیان کنم؟ اصحاب گفتند: یا رسول الله! آن چیست؟ رسول خدا فرمود: آن سلام کردن به دیگران با صدای رسا است. حضرت علی می‌فرماید: در سلام کردن هفتاد خیر و برکت است که شصت و نه تایش از آن کسی است که سلام را آغاز کرده است و یک حصه‌اش از آن کسی است که جواب سلام را گفته است.

فعالیت

۱. در باره سخنان حضرت رسول اکرم باهم گفتگو نموده و نظر خود را بیان نمایید.
۲. در باره اهمیت سلام حداقل پنج سطر بنویسید.

درس نوزدهم

آداب ملاقات

هدف

آشنایی با اهمیت آداب دید و بازدید و ملاقات

پرسش‌ها

۱. آداب ملاقات به چه معنی می‌باشد و چه اهمیتی دارد؟
۲. آداب ملاقات کدامند؟

در اسلام تأکید زیادی شده است که مسلمانان با یکدیگر روابط و رفت و آمد داشته باشند. این روابط باید بر اساس یک سلسله ضوابط استوار باشد که باعث گرم‌تر شدن ارتباطات میان مسلمانان گردد. در قرآن کریم و احادیث شریف زیاد تأکید شده است که مسلمانان باهم رابطه برادری داشته باشند. واضح است که روابط افراد و خانواده‌ها اگر بر اساس ضوابط درست نباشد، نه تنها مفید نخواهد بود بلکه موجب جدال و کشمکش و ناراحتی‌ها خواهد شد. بنا بر این، باید دقت نماییم که خداوند چه دستوراتی را برای روابط سالم و اسلامی داده است.

اسلام به ما دستور می‌دهد اگر شخصی بخواهد به خانه دیگران داخل شود، باید اجازه بگیرد. هرگاه صاحب منزل اجازه داخل شدن بدهد می‌تواند با احترام و تقدیم سلام داخل منزلش گردد و اگر اجازه ندهد بدون اینکه آزرده شود بر گردد. برخی از آدابی که باید هنگام ملاقات برادران و خواهران مسلمان رعایت نماییم عبارتند از:

۱. در وقت صحبت و ملاقات به نرمی و کلمات درست سخن بگوییم.

۲. در سخن گفتن عجله نکنیم و نوبت را رعایت نماییم.
۳. سخن کسی را قطع نکنیم.
۴. دیگران را تحقیر و سرزنش نکنیم.
۵. در مجالس، غیبت دیگران را نکنیم.
۶. دروغ نگوئیم و به کسی تهمت نزنیم.
۷. احترام بزرگان را حفظ نماییم.
۸. نسبت به خردسالان محبت و مهربان باشیم.

فعالیت

۱. ملاقات دوستان چه اهمیتی در زندگی ما دارد؟
۲. آیا دین اسلام نظری در باره ملاقات با دوستان و خویشاوندان دارد؟

ارزیابی

- معلم محترم: ۱- آیا شاگردان اهمیت مراعات ضوابط اخلاقی را در ملاقات‌ها و مجالس، درک کرده‌اند؟
- ۲- آیا شاگردان نکات اخلاقی درس را فهمیده و در عمل مراعات می‌کنند؟

اجتناب از سخنان بی‌هوده

هدف

شناخت سخنان بی‌هوده و اجتناب از آنها

پرسش‌ها

۱. سخن بی‌هوده چیست؟

۲. چگونه می‌توان از سخنان بی‌هوده اجتناب کرد؟

زبان یکی از اعضای مهم بدن انسان است. زبان می‌تواند انسان را به سعادت و خوشبختی دنیا و آخرت برساند و یا او را در شقاوت و بدبختی دنیا و آخرت فرو افکند. گناهای مانند دروغ، غیبت، سخن‌چینی، دشنام، توهین و مانند اینها توسط زبان انسان انجام می‌شود، در حالی که انسان می‌تواند با زبان خود حمد و ثنای خداوند را بگوید و نیایش پروردگار خود را بکند و یا برای ترویج خوبی‌ها سخن بگوید، به دیگران علم بیاموزد و یا از انسانهای مظلوم دفاع نماید. قرآن کریم می‌فرماید: یکی از صفتهای انسانهای باایمان این است که از سخنان لغو و بی‌هوده دوری می‌کنند. بنا بر این، انسان باید بداند که از زبان خود چگونه استفاده نماید.

سخنان لغو و بی‌هوده چیست؟ سخنان بی‌هوده سخنانی است که فایده‌ای ندارد. شاید دیده باشید که بعضی افراد در مجالس از هر دری سخنی می‌گویند و مردم را می‌خندانند، بدون آنکه سخنان آنها فایده‌ای داشته باشند. این نوع سخنان، سخنان لغو و بی‌هوده‌اند. وقتی که سخنان بی‌هوده در قرآن کریم مذمت شده باشد، سخنانی که منشأ کینه و عداوت

می‌شوند بسیار بدتر هستند و انسان مسلمان باید از آنها دوری نماید. انسان‌های مومن می‌دانند که خداوند کارهای آنها را می‌بیند و از همه اعمال آنها آگاهی دارد. به این خاطر، آنها کاری نمی‌کنند که خداوند را خشمگین نمایند. یک مسلمان هیچگاه نباید عمر خود را با گفتن سخنان بی‌هوده تلف نماید.

فعالیت

۱. نظر خود را در باره سخنان لغو بنویسید.
۲. زیانهای سخنان بی‌هوده را در کتابچه خود بنویسید.

ارزیابی

- ۱- آیا شاگردان اهمیت اجتناب از سخنان لغو را درک کرده‌اند؟
- ۲- آیا شاگردان عملاً از سخنان لغو دوری می‌کنند؟

نظافت و پاکیزگی

هدف

آشنایی با اهمیت نظافت و پاکی

پرسش‌ها

۱. نظافت و پاکی چه اهمیتی دارد؟
۲. آیا شما وقتی میوه می‌خورید، آنرا می‌شوئید؟

محمد متعلم صنف سوم است. او شاگردی درس‌خوان و کوشا است. او همیشه پاک و پاکیزه است و از خوردن و آشامیدن چیزهای کثیف و ناپاک دوری می‌کند. یک روز که او با همصنفی خود، سخی، از مکتب به طرف خانه بر می‌گشت، متوجه شد که سخی با دست‌های پر خاک و ناشسته مشغول خوردن سیب می‌باشد.

محمد از او پرسید: سخی جان! مگر سیبی را که می‌خوری قبلا با آب پاک شسته بودی؟

سخی گفت: نه خیر، اما با دستمال پاک کردم.

محمد گفت: سخی جان! این کار تو درست نیست. میوه ناشسته میکروبی است و آدم را مریض می‌کند. انسان باید از خوردن چیزهای کثیف و میکروبی پرهیز نماید تا همیشه سالم و تندرست بماند.

سخی سوال کرد: نظافت در خوردن و آشامیدن به چه معنی است؟

محمد گفت: همین که از خوردن چیزهای کثیف و ناشسته باید دوری کنیم. مگر تو دستور پیامبر مهربان ما را نشنیده‌ای که می‌فرماید: النظافة من

الایمان. یعنی نظافت و پاکیزگی علامت ایمان است. پس ما باید همیشه پاک و پاکیزه باشیم: بدن خود را پاک نگهداریم، دندان‌های خود را روزی چند بار مسواک نماییم، موهای خود را شانه بزنیم، لباس‌های خود را بشوییم، خانه خود را پاک و منظم نگهداریم، کثافات و آشغال‌های خانه را در کوچه و اطراف خانه خود نریزیم. شهر خود را تمیز و پاک نگاه داریم و از ریختن کثافات در اماکن عمومی جلوگیری کنیم.

فعالیت

کارهایی را که برای پاکیزگی بدن، لباس، خانه و کوچه باید انجام دهیم، در جدول ذیل بنویسید:

شماره	بدن	لباس	خانه	کوچه
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				

صحت و تندرستی

هدف

آشنایی با اهمیت صحت و تندرستی

پرسش‌ها

۱. صحت و تندرستی چه اهمیتی دارد؟
۲. چگونه می‌توان تندرستی خود را حفظ کرد؟

یکی از نعمت‌های بزرگ خداوند صحت بدن است. صحت بدن و امنیت نعمت‌هایی‌اند که تا وقتی از دست نداده‌ایم اهمیت آنها را نمی‌دانیم. ما باید بدن، لباس و محیط زندگی خود را پاکیزه و پاک نگهداریم و به طور روزانه ورزش نماییم تا صحت، تندرستی و سلامتی خود را حفظ نماییم. پاکیزگی، سلامتی و صحت‌مندی ما را تضمین می‌کند. انسان‌های پاکیزه را همه دوست دارند و آنها هیچ وقت به چیزهای مضر و ناپاک نزدیک نمی‌شوند، زیرا چیزهای ناپاک به صحت و سلامتی انسان صدمه وارد می‌کند. معلوم است که یک انسان سالم بیشتر از یک شخص مریض می‌تواند به خود و دیگران خدمت کند. پس ما باید سعی کنیم تا در حفظ صحت خود و دیگران کوشا باشیم و راه‌های جلوگیری از امراض را یاد بگیریم.

۱. اهمیت صحت را در چند سطر بنویسید.
۲. مضرات از دست دادن سلامتی کدامند؟

کمک به فقرا

هدف

آشنایی با اهمیت کمک به فقرا

پرسش‌ها

۱. چرا باید به افراد نیازمند کمک کنیم؟
۲. تا کنون چه کمک‌هایی به فقرا کرده‌اید؟

گرچه در همه جوامع، فقیر و نیازمند وجود دارد، ولی در جامعه ما افراد و خانواده‌های زیادی هستند که فقیرند و نیاز به کمک و دستگیری دارند. دین مبین اسلام مسلمانان را تشویق نموده که به فقرا کمک کنند. برای درک اهمیت انفاق در مکتب اسلام، داستان ذیل را با دقت بخوانید:

امام حسن و امام حسین زمانی که کودک بودند، بیمار شدند و پیامبر^(ص) با جمعی از اصحاب بزرگوار آن حضرت به عیادتشان آمدند و به حضرت علی سفارش کردند که برای شفای آنها نذر کند. امام علی^(ع)، حضرت فاطمه زهرا و فضه که خادمه آنها بود، نذر کردند که اگر حسن و حسین شفا یابند سه روز روزه بگیرند. چیزی نگذشت که هر دو شفا یافتند. آنها برای ادای نذر خود، روزه گرفتند. هنگام افطار فقیری بر در خانه آمد و گفت: السلام علیکم یا اهل بیت رسول الله (سلام بر شما ای خانواده رسول خدا)، مستمندی از مستمندان مسلمین هستم، غذائی به من بدهید.

آنها همگی مسکین را بر خود مقدم داشتند و سهم خود را به او دادند و آن شب جز آب ننوشیدند. روز دوم نیز روزه گرفتند و موقع افطار یتیمی بر در خانه آمد و نان خواست و آن روز غذای خود را به یتیم دادند و با آب

افطار کردند. روز سوم نیز روزه گرفتند و وقت افطار اسیری بر در خانه آمد و نان خواست. باز هم غذای خود را بخشیدند.

فردای آن روز، وقتی صبح شد، حضرت علی^(ع) دست حسن و حسین^(ع) را گرفته و خدمت پیامبر^(ص) آمدند. هنگامی که پیامبر^(ص) آنها را مشاهده کردند، دیدند که آنها از شدت گرسنگی می لرزند! حضرت پیامبر فرمودند این حالی را که در شما می بینم برای من بسیار گران است. سپس برخاستند و با آنها حرکت کردند به سوی خانه امام علی. هنگامی که وارد خانه شدند، دیدند فاطمه^(ع) در محراب عبادت ایستاده ولی گرسنگی در صورت و چشمان مبارکش پیداست. پیامبر^(ص) از دیدن این وضع خیلی ناراحت شدند. در همین هنگام، این آیات از سوره انسان نازل شد:

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ۚ (و مسکین، یتیم و اسیر را به خاطر محبت خداوند^(ج) طعام می دهند [و می گویند] ما برای رضای خداوند^(ج) طعام می دهیم و از شما پاداش و تشکر نمی خواهیم).

فعالیت

داستان را بخوانید و در ده سطر خلاصه کنید.

ازین داستان چه نتیجه ای می گیریم.